

Міністерство освіти і науки України
Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського
Навчально-науковий гуманітарний інститут
Кафедра медичної реабілітації, валеології та оздоровчих технологій в спорті

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового
гуманітарного інституту

Сергій ГУБАРЄВ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ОК 24. Фізична терапія, ерготерапія при захворюваннях опорно-
рухового апарату**

рівень вищої освіти Перший (бакалаврський)
галузь знань I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення
спеціальність I7 Терапія та реабілітація
освітньо-професійна програма «Фізична терапія, ерготерапія»
форма(и) здобуття освіти денна

Київ-2025 рік

ЗМІСТ

1	Загальна інформація про навчальну дисципліну.....	4
2	Опис навчальної дисципліни	5
2.1	Мета, завдання та цілі вивчення дисципліни	5
2.2	Міждисциплінарні зв'язки:.....	6
3	Перелік компетентностей, яких набувають здобувачі при вивченні дисципліни відповідно до освітньої програми.....	7
4	Програмні результати навчання відповідно до освітньої програми.....	8
5	Структура та обсяг навчальної дисципліни	11
5.1	Тематика семінарських занять	13
5.2	Тематика практичних занять	15
5.3	Тематика лабораторних занять	18
5.4	Тематика самостійної роботи здобувачів.....	19
6	Інформація про індивідуальне завдання.....	20
7	Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни	21
8	Політика дисципліни	23
9	Система та критерії оцінювання результатів навчання здобувача	24
9.1	Види контролю, які використовуються під час вивчення дисципліни, та форма підсумкового (семестрового) контролю за навчальною дисципліною.	24
9.2	Методи контролю та оцінювання	25
9.3	Критерії оцінювання навчальної діяльності здобувачів, в межах окремих форм здобуття освіти та видів навчальних занять, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни.	25
9.4	Особливості набору балів за видами навчальної діяльності здобувача та форми підсумкового (семестрового) контролю.	28
9.5	Шкала оцінювання результатів підсумкового контролю, що використовується в Університеті	29
10	Рекомендовані джерела інформації	30

1 Загальна інформація про навчальну дисципліну

1.1. Назва навчальної дисципліни, код в освітній програмі	Фізична терапія, ерготерапія при захворюваннях опорно-рухового апарату, ОК24
1.2. Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова, цикл дисциплін професійної підготовки
1.3. Рік навчання, семестр у якому викладається дисципліна	3-й рік навчання, 5-й семестр
1.4. Обсяг навчальної дисципліни за формами здобуття освіти	очна (денна)
Кількість кредитів	5
Загальна кількість годин, в тому числі:	150
● аудиторні години	60
лекції	20
семінари	10
практичні	30
● самостійна робота	90
1.5. Вид підсумкового (семестрового) контролю	Екзамен
1.6. Інформація про консультації	Згідно затвердженого графіка консультацій
1.7. Мова викладання	Українська
1.8. Прізвище, ім'я, по батькові викладача(ів) (науковий ступінь, вчене звання)	Кандидат медичних наук, доцент Шитіков Тимофій Олександрович
1.9. Контактна інформація викладача	shytikov.tymofii@tnu.edu.ua

2 Опис навчальної дисципліни

Анотація дисципліни.

Навчальна дисципліна «Фізична терапія, ерготерапія при захворюваннях опорно-рухового апарату» спрямована на формування системних знань і практичних навичок щодо оцінювання, планування та реалізації реабілітаційних втручань із застосуванням засобів фізичної терапії та ерготерапії у осіб із захворюваннями, травмами та функціональними порушеннями опорно-рухового апарату. Дисципліна орієнтована на засвоєння сучасних принципів клінічного обстеження, оцінювання функціонального стану пацієнта та планування реабілітаційного втручання з використанням біопсихосоціального підходу та положень Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я. Значна увага приділяється формуванню клінічного мислення фізичного терапевта, безпечному та обґрунтованому вибору засобів фізичної терапії, а також оцінюванню ефективності проведених заходів.

Зміст дисципліни охоплює питання фізичної терапії при нетравматичних захворюваннях опорно-рухового апарату, зокрема дегенеративних, запальних і метаболічних ураженнях, а також при больових синдромах хребта. Окремий модуль присвячений фізичній терапії при травмах, переломах, післяопераційних станах та складних комбінованих ураженнях опорно-рухового апарату, включаючи політравму, наслідки тривалої іммобілізації та підготовку до протезування.

Навчальна дисципліна реалізується у формах лекційних, семінарських і практичних занять. Поточний контроль здійснюється шляхом усного опитування на семінарських і практичних заняттях, проміжний контроль передбачає тестування після кожного модуля, підсумковий контроль проводиться у формі екзамену. У процесі вивчення дисципліни здобувачі виконують реферат, мультимедійну презентацію та практичні роботи, спрямовані на закріплення теоретичних знань і формування професійних умінь.

Вивчення дисципліни забезпечує підготовку здобувачів вищої освіти до практичної діяльності у сфері фізичної терапії осіб із порушеннями опорно-рухового апарату, сприяє розвитку професійної відповідальності, клінічної аргументації та здатності до застосування отриманих знань у реальних умовах реабілітаційної практики.

2.1 Мета, завдання та цілі вивчення дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Фізична терапія, ерготерапія при захворюваннях опорно-рухового апарату» є формування у здобувачів вищої освіти системних теоретичних знань і практичних умінь, необхідних для професійної діяльності фізичного терапевта у сфері відновлення функцій опорно-рухового апарату із застосуванням засобів фізичної терапії та інтеграцією ерготерапевтичних підходів для відновлення повсякденної активності та участі пацієнтів. Завданнями навчальної дисципліни є засвоєння

клінічних основ патології опорно-рухового апарату; оволодіння методами фізикального та функціонального обстеження; формування навичок планування програм фізичної терапії; застосування засобів кінезотерапії, фізичних чинників та функціонального тренування; інтеграція елементів ерготерапевтичного підходу в структуру фізичної терапії; оцінювання повсякденної активності (ADL) як складової функціонального відновлення; навчання пацієнтів безпечним руховим і побутовим навичкам; формування рекомендацій щодо адаптації діяльності та профілактики ускладнень.

Цілями вивчення дисципліни є підготовка здобувачів вищої освіти до самостійного виконання професійних функцій фізичного терапевта у роботі з пацієнтами з нетравматичними та травматичними ураженнями опорно-рухового апарату; розвиток клінічного мислення та професійної відповідальності; формування навичок безпечної практичної діяльності в умовах реабілітаційних закладів; забезпечення здатності інтегрувати теоретичні знання і практичні вміння для вирішення типових та ускладнених клінічних ситуацій у сфері фізичної терапії.

2.2 Міждисциплінарні зв'язки:

Пререквізити:

- ОК 10. Анатомія та фізіологія людини
- ОК 15. Основи загальної патології та патофізіології
- ОК 13. Біомеханіка та клінічна кінезіологія
- ОК 14. Основи фізичної терапії. Вступ до спеціальності
- ОК 23. Методи дослідження у фізичній терапії
- ОК 19. Масажні технології
- ОК 34. Основи ерготерапії

Постреквізити:

- ОК 25. Фізична терапія, ерготерапія при захворюваннях нервової системи
- ОК 29. Фізична терапія, ерготерапія при хірургічних захворюваннях та онкології
- ОК 27. Фізична терапія, ерготерапія в педіатрії
- ОК 26. Фізична терапія, ерготерапія в акушерстві та гінекології
- ОК 38. Організація реабілітаційних заходів постраждалим внаслідок бойових дій
- ОК 33. Організація надання реабілітаційної допомоги особам з особливими потребами
- ОК 34. Науково-дослідна робота в фізичній терапії
- ОК 18. Долікарська медична допомога

Формат проведення дисципліни

Навчальна дисципліна «Фізична терапія, ерготерапія при захворюваннях опорно-рухового апарату» реалізується у змішаному форматі з поєднанням аудиторної та дистанційної форм навчання. Освітній процес передбачає проведення лекційних, семінарських і практичних занять, що забезпечують

послідовне засвоєння теоретичного матеріалу та формування практичних професійних умінь здобувачів вищої освіти.

Лекційні заняття спрямовані на висвітлення теоретичних основ дисципліни, сучасних підходів до фізичної терапії при захворюваннях і травмах опорно-рухового апарату, формування цілісного уявлення про клінічне обстеження, планування реабілітаційного втручання, навчання пацієнтів навичкам самообслуговування, адаптації середовища та побутових умов, ергономічному консультуванню. Семінарські заняття орієнтовані на обговорення теоретичних положень, аналіз клінічних ситуацій та закріплення навчального матеріалу. Практичні заняття спрямовані на формування практичних навичок обстеження пацієнтів, добору та застосування засобів фізичної терапії, ерготерапії, а також оцінювання ефективності реабілітаційних заходів.

Навчання здійснюється з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. Для проведення дистанційних занять, консультацій та поточного контролю використовується платформа Google Meet. Організація навчальних матеріалів, завдань, тестового контролю та комунікація зі здобувачами вищої освіти здійснюються за допомогою Google Classroom.

Поточний контроль знань передбачає усне опитування на семінарських і практичних заняттях, оцінювання активності та якості виконання навчальних завдань. Проміжний контроль здійснюється у формі тестування після завершення кожного модуля. Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену.

У межах дисципліни передбачено виконання індивідуальних навчальних завдань, зокрема підготовку реферату, мультимедійної, що сприяє закріпленню теоретичних знань і розвитку професійних компетентностей здобувачів вищої освіти.

3 Перелік компетентностей, яких набувають здобувачі при вивченні дисципліни відповідно до освітньої програми

ІК1 Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми професійної діяльності фізичного терапевта з відновлення порушених рухових та пов'язаних з ними функцій опорно-рухового апарату, нервової, серцево-судинної та дихальної систем, які забезпечують активність та участь осіб різних вікових, нозологічних та професійних груп.

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність застосувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК03. Здатність до розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК04. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК05. Здатність використовувати Інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК06. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК07. Здатність до міжособистісної взаємодії

СК 01. Здатність аналізувати будову, нормальний та індивідуальний розвиток людського організму та його рухові і пов'язані з ними функції, що забезпечують активність і участь особи.

СК 02. Здатність враховувати у практичній діяльності медико-біологічні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти, пов'язані з практикою фізичної терапії.

СК 03. Здатність провадити безпечну для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця професійну діяльність з фізичної терапії осіб різних професійних, соціальних, нозологічних та вікових груп.

СК 04. Здатність виконувати компоненти обстеження та контролю у фізичній терапії для збору якісних (спостереження, опитування) і кількісних (вимірювання та тестування) даних, пов'язаних з фізичним станом пацієнта/клієнта, його функціональними можливостями, активністю та участю (додаток 1 до Стандарту).

СК 05. Здатність, під супервізією фізичного терапевта, ефективно реалізовувати програму фізичної терапії відповідно до функціональних можливостей пацієнта/клієнта.

СК 06. Здатність, за дорученням фізичного терапевта, здійснювати моніторинг реакцій і стану пацієнтів/клієнтів різних професійних, соціальних, нозологічних та вікових груп, під час виконання призначених заходів/тестів, включно з документуванням, звітуванням про отримані результати

СК07. Здатність провадити професійну діяльність для відновлення чи підтримки здоров'я пацієнта/клієнта відповідно до законів і правил, що регулюють практику фізичної терапії як самостійної професії, а також відповідних законодавчих та нормативних актів, етичного кодексу та професійного стандарту, загальнонаціональних цінностей та традицій населення України.

СК8. Здатність ефективно спілкуватися, зокрема навчати пацієнта/клієнта, його родину й опікунів самообслуговуванню/догляду, профілактиці захворювань, травм, ускладнень та обмежень життєдіяльності та популяризувати здоровий спосіб життя.

4 Програмні результати навчання відповідно до освітньої програми

Програмний результат навчання	Зміст результату навчання	Форми та методи навчання	Форми контролю та оцінювання
РН01	Використовувати рухову активність людини для зміцнення та збереження індивідуального та громадського здоров'я	Лекції з теоретичних засад рухової активності при патології ОРА; семінарські заняття з аналізу клінічних ситуацій; практичні	Усне опитування на семінарських і практичних заняттях; виконання

		заняття з добору та дозування терапевтичних вправ,	практичних робіт; тестування за модулем; екзамен
PH03	Дотримуватися етики професійного спілкування, діяти етично дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності	Лекції з елементами проблемного викладу етичних аспектів, аналіз професійних ситуацій взаємодії з пацієнтом, обговорення норм професійної етики, практичні заняття	Поточне усне опитування, аналіз ситуаційних завдань, тестовий контроль, оцінювання дотримання етичних норм під час виконання практичних робіт
PH04	Вести професійну документацію.	Лекційні заняття з розглядом вимог до професійної документації у фізичній терапії, практичні заняття з опрацювання прикладів реабілітаційної документації, самостійна робота з навчально-методичними матеріалами.	Усне опитування на практичних заняттях, оцінювання виконання практичних робіт, тестування після модулів, підсумковий екзамен.
PH07	Застосовувати знання медико-біологічних, психолого-педагогічних і соціальних аспектів у практиці фізичної терапії; виявляти та враховувати взаємозв'язки між різними елементами.	Лекційні заняття з інтеграцією медико-біологічних і психосоціальних аспектів, практичні заняття з аналізом клінічних ситуацій, самостійне опрацювання фахових джерел.	Усне опитування, тестування, оцінювання реферату та презентації, аналіз результатів виконання практичних робіт.
PH09	Аналізувати і застосовувати сучасні науково-доказові дані у професійній діяльності	Лекції з принципів доказової фізичної терапії; семінарські заняття з аналізу наукових джерел; самостійна робота над рефератом	Оцінювання реферату; усне опитування; модульні тести; екзамен
PH10	Визначати симптоми, синдроми та описувати обмеження	Лекції з клінічної симптоматики та класифікацій; семінарські	Усне опитування; виконання

	функціонування за класифікаторами	заняття з аналізу функціональних обмежень; практичні заняття з формування реабілітаційних інтервенцій	практичних робіт; тестування за модулями; екзамен
PH11	Застосовувати компоненти обстеження та контролю у фізичній терапії	Лекції з методів обстеження; семінарські заняття з інтерпретації результатів; практичні заняття з використанням вимірювальних інструментів та оцінювальних шкал	Усне опитування; оцінювання практичних робіт, модульні тести; екзамен
PH12	Реалізовувати індивідуальну програму фізичної терапії або її складові під супервізією фізичного терапевта з метою корекції порушень структури, функцій, активності та участі.	Лекційні заняття з розгляду принципів планування фізичної терапії, практичні заняття з розроблення та реалізації елементів індивідуальних програм, самостійна робота над практичними завданнями.	Усне опитування, оцінювання практичних робіт, тестування після кожного модуля, підсумковий екзамен.
PH13	Проводити пацієнтоцентричну практичну діяльність за узгодженням із пацієнтом, родиною та мультидисциплінарною командою.	Лекційні заняття з розкриттям принципів пацієнтоцентричності; практичні заняття з аналізу клінічних ситуацій та комунікації з пацієнтом.	Усні опитування, модульне тестування, екзамен.
PH14	Проводити безпечно для пацієнта та фахівця професійну діяльність.	Лекційні заняття з розгляду принципів безпеки та профілактики ускладнень, практичні заняття з дотримання вимог безпеки під час виконання фізичних вправ і процедур, самостійне опрацювання інструктивних матеріалів.	Усне опитування, тестування, оцінювання практичних робіт, екзамен.
PH15	Безпечно та ефективно використовувати обладнання та допоміжні засоби реабілітації	Лекції з принципів безпеки; практичні заняття з використання технічних засобів фізичної терапії; аналіз клінічних кейсів	Поточний контроль на практичних заняттях; оцінювання практичних робіт; тестування; екзамен

PH16	Здійснювати ефективну професійну комунікацію у різних формах	Семінарські заняття з обговорення клінічних випадків; групова робота; презентація результатів виконаних завдань; комунікація у змішаному форматі навчання	Усне опитування; оцінювання презентації; поточний контроль участі в обговореннях; екзамен
PH17	Проводити інструктаж і навчання пацієнтів, членів їх родин та опікунів.	Лекції з методики навчання пацієнтів, практичні заняття з відпрацювання навичок інструктування та пояснення вправ, самостійна підготовка навчальних матеріалів.	Усне опитування, оцінювання практичних робіт, перевірка презентації, тестування після модулів.
PH18	Оцінювати результати виконання заходів фізичної терапії, використовуючи відповідний інструментарій (згідно додатку 2 до Стандарту), та за потреби, модифікувати поточну діяльність.	Лекційні заняття з питань моніторингу результатів фізичної терапії, семінарські заняття з аналізу динаміки функціонального стану пацієнта, практичні заняття з порівняння результатів первинного та повторного обстеження, самостійна підготовка навчальних матеріалів і презентації.	Усне опитування, тестування після кожного модуля, оцінювання презентації, аналіз виконаних практичних завдань, підсумковий екзамен.
PH 19	Оцінювати себе критично, засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати знання з допомогою самоосвіти, аналізувати досвід колег	Самостійне опрацювання навчального матеріалу, робота з рекомендованими джерелами	Поточний контроль, тестування

5 Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма навчання				
	усього годин	у тому числі			
Л		Сем	Пр	СР	
1	2	3	4	5	6
МОДУЛЬ 1. ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ, ЕРГОТЕРАПІЯ ПРИ НЕТРАВМАТИЧНИХ ЗАХВОРЮВАННЯХ ОРА З ІНТЕГРАЦІЄЮ ФУНКЦІОНАЛЬНО-ДІЯЛЬНІСНИХ ПІДХОДІВ	82	12	8	14	48
Тема 1.1. Клінічні засади фізичної терапії при захворюваннях опорно-рухового апарату. Біопсихосоціальна модель здоров'я як методологічна основа фізичної терапії. Роль фізичного терапевта в системі реабілітаційної допомоги та мультидисциплінарній команді. Використання	20	4	2	2	12

1	2	3	4	5	6
Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я у формуванні реабілітаційного діагнозу. Принципи клінічного обстеження пацієнтів із патологією опорно-рухового апарату. Оцінювання активності як частину функціонального аналізу. Забезпечення безпеки пацієнта, скринінг протипоказань та «червоних прапорців» у фізичній терапії					
Тема 1.2. Фізична терапія, ерготерапія при дегенеративних захворюваннях суглобів з урахуванням відновлення повсякденної активності Дегенеративні ураження суглобів як одна з провідних причин функціональних обмежень. Особливості клінічного перебігу остеоартриту різної локалізації. Оцінювання больового синдрому, обсягу рухів, м'язової сили та функціонального стану пацієнта. Принципи фізичної терапії при ураженнях кульшового, колінного та плечового суглобів. Використання терапевтичних вправ, навчання пацієнта, дозування та прогресія фізичного навантаження. Профілактика ускладнень і прогресування дегенеративних змін	22	4	2	4	12
Тема 1.3 Фізична терапія, ерготерапія при больових синдромах хребта з формуванням безпечних рухових навичок Неспецифічний біль у шиї та попереку як актуальна проблема фізичної терапії. Дегенеративні зміни міжхребцевих дисків і фасеткових суглобів. Клінічні прояви радикулопатій. Оцінювання функціонального стану хребта та рухових стереотипів. Застосування стабілізаційних вправ, вправ на руховий контроль і нейродинаміку. Формування навичок ергономічної поведінки та профілактика рецидивів болю	20	2	2	4	12
Тема 1.4. Фізична терапія, ерготерапія при запальних та системних захворюваннях ОРА з адаптацією рухової активності Запальні захворювання суглобів і системні ураження сполучної тканини. Метаболічні порушення, що впливають на стан опорно-рухового апарату, зокрема остеопороз. Особливості фізичної терапії в період загострення та ремісії. Адаптація фізичних навантажень до загального стану пацієнта та супутніх захворювань. Профілактика контрактур, саркопенії та падінь. Врахування вікових особливостей у плануванні реабілітаційного втручання	20	2	2	4	12
МОДУЛЬ 2. ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ, ЕРГОТЕРАПІЯ ПРИ ТРАВМАХ ТА ПІСЛЯОПЕРАЦІЙНИХ СТАНАХ З ВІДНОВЛЕННЯМ ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ	68	8	2	16	42
Тема 2.1. Фізична терапія, ерготерапія при травмах м'язих тканин.	20	2	2	4	12

1	2	3	4	5	6
Травматичні ушкодження м'язів, зв'язок і сухожилів. Особливості перебігу спортивних травм. Етапи відновлення після травм м'яких тканин. Методи контролю болю та набряку. Відновлення рухливості, м'язової сили та пропріоцепції. Критерії функціонального відновлення та повернення до фізичної активності					
Тема 2.2. Фізична терапія, ерготерапія при переломах кінцівок із формуванням навичок самообслуговування Переломи кісток верхніх і нижніх кінцівок як причина тривалих функціональних обмежень. Ведення пацієнтів у період іммобілізації та після її зняття. Профілактика вторинних ускладнень. Відновлення обсягу рухів, сили та навичок самообслуговування. Особливості фізичної терапії при переломах кисті та стопи. Формування функціональної незалежності пацієнта	16	2		4	10
Тема 2.3. Фізична терапія, ерготерапія у післяопераційній ортопедії з навчанням безпечним руховим стереотипам Післяопераційні стани в ортопедії та травматології. Фізична терапія, ерготерапія після ендопротезування кульшового і колінного суглобів. Принципи ранньої мобілізації та безпеки пацієнта. Відновлення навичок ходи, рівноваги та повсякденних рухів. Етапність реабілітаційного процесу та оцінювання його ефективності	16	2		4	10
Тема 2.4. Фізична терапія, ерготерапія при складних ураженнях ОРА з функціональною адаптацією пацієнта Політравма та комбіновані ушкодження опорно-рухового апарату. Переломи хребта і таза без неврологічних ускладнень. Наслідки тривалої іммобілізації. Основи фізичної терапії при ампутаціях і підготовці до протезування. Профілактика вторинних порушень та відновлення участі пацієнта в повсякденному житті	16	2		4	10
РАЗОМ	150	20	10	30	90
<i>годин</i>					
<i>кредитів</i>	5				
Підсумковий (семестровий) контроль	Екзамен				

5.1 Тематика семінарських занять

П/н	Теми практичних занять	Кількість годин
		Очна (денна)
1.	Тема 1.1. Біопсихосоціальна модель у фізичній терапії при патології ОРА Семінарське заняття 1 Мета семінарського заняття: поглибити розуміння ролі фізичного терапевта в системі реабілітаційної допомоги, сформуванню уявлення про	2

П/н	Теми практичних занять	Кількість годин
		Очна (денна)
	<p>біопсихосоціальний підхід та значення Міжнародної класифікації функціонування у професійній діяльності.</p> <p>Зміст семінарського заняття: розбір клінічного випадку пацієнта із захворюванням опорно-рухового апарату з позицій біопсихосоціальної моделі. аналіз функціональних порушень та їх впливу на активність і участь пацієнта. обговорення алгоритму клінічного та функціонального обстеження у фізичній терапії. формулювання реабілітаційного діагнозу фізичного терапевта. аналіз показників повсякденної активності як складової функціонального оцінювання.</p>	
2.	<p>Тема 1.2. Фізична терапія, ерготерапія при дегенеративних захворюваннях суглобів Семінарське заняття 2 Мета семінарського заняття: сформувати системне уявлення про особливості фізичної терапії при дегенеративних захворюваннях суглобів та розвинути здатність аналізувати функціональні обмеження пацієнтів. Зміст семінарського заняття: обговорення клінічних проявів дегенеративних уражень суглобів; аналіз функціональних порушень при ураженнях різної локалізації; дискусія щодо ролі рухової активності та навчання пацієнта; обговорення реферативних повідомлень за темою розбір клініко-функціональних проявів остеоартриту різної локалізації. аналіз порушень рухової функції та їх впливу на повсякденну активність. обговорення принципів побудови програми фізичної терапії при дегенеративних ураженнях. формулювання коротко- та довгострокових цілей фізичної терапії. аналіз доцільності формування безпечних рухових стратегій у побутовій діяльності.</p>	2
3.	<p>Тема 1.3. Фізична терапія, ерготерапія при больових синдромах хребта Семінарське заняття 3 Мета семінарського заняття: поглибити знання щодо механізмів виникнення больових синдромів хребта та сформувати навички клінічного аналізу функціонального стану пацієнта. Зміст семінарського заняття: розбір патогенетичних механізмів формування больового синдрому. аналіз рухових порушень та нестабільності хребта. обговорення сучасних підходів до стабілізаційного тренування. формулювання рекомендацій щодо корекції рухових стереотипів.</p>	2

П/н	Теми практичних занять	Кількість годин
		Очна (денна)
	аналіз факторів ризику рецидиву та шляхів їх профілактики через модифікацію рухової активності.	
4.	<p>Тема 1.4. Фізична терапія, ерготерапія при травмах кінцівок Семінарське заняття 4 Мета семінарського заняття: сформувати уявлення про особливості фізичної терапії при запальних, системних і метаболічних ураженнях ОРА з урахуванням фаз перебігу захворювання та вікових особливостей пацієнтів. Зміст семінарського заняття: розбір етапів реабілітації після переломів та травм. аналіз функціональних обмежень у різні періоди відновлення. обговорення підбору засобів фізичної терапії відповідно до періоду реабілітації. формулювання алгоритму відновлення функціональної мобільності. аналіз особливостей формування навичок самообслуговування після травми.</p>	2
5.	<p>Тема 2.1. Післяопераційна фізична терапія, ерготерапія Семінарське заняття 5 Мета семінарського заняття: сформувати розуміння етапності фізичної терапії при травмах м'яких тканин та розвинути навички аналізу клінічних випадків у межах професійної компетентності фізичного терапевта. Зміст семінарського заняття: розбір клінічного випадку після ортопедичного втручання. аналіз післяопераційних функціональних обмежень. обговорення принципів ранньої мобілізації. формулювання індивідуальної програми фізичної терапії. аналіз рекомендацій щодо відновлення повсякденної активності пацієнта.</p>	2

5.2 Тематика практичних занять

П/н	Теми практичних занять	Кількість годин
		Очна (денна)
1.	<p>Тема 1.1. Клінічне та функціональне обстеження Практичне заняття 1 Мета практичної роботи: сформувати у здобувачів вищої освіти практичне розуміння алгоритму клінічного обстеження пацієнтів із захворюваннями опорно-рухового апарату та ролі фізичного терапевта у плануванні реабілітаційного втручання. Зміст практичної роботи: – відпрацювання структури первинного обстеження пацієнта у фізичній терапії;</p>	2

П/н	Теми практичних занять	Кількість годин
		Очна (денна)
	<ul style="list-style-type: none"> – визначення функціональних обмежень, активності та участі пацієнта, оцінювання ROM; – формування реабілітаційного діагнозу з використанням МКФ; – аналіз клінічних прикладів 	
2.	<p>Тема 1.2. Фізична терапія, ерготерапія при остеоартриті Практичне заняття 2 Мета практичної роботи: навчити здобувачів оцінювати функціональний стан пацієнтів із дегенеративними ураженнями суглобів та визначати основні напрямки фізичної терапії. Зміст практичної роботи: <ul style="list-style-type: none"> – оцінювання больового синдрому та обсягу рухів у суглобах; – визначення м'язової сили та функціональних можливостей; – аналіз типових функціональних обмежень; – інтерпретація результатів обстеження. Практичне заняття 3 Мета практичної роботи: сформувати навички добору та обґрунтування терапевтичних вправ при дегенеративних захворюваннях суглобів. Зміст практичної роботи: <ul style="list-style-type: none"> – підбір вправ для покращення рухливості та сили; – дозування та прогресія фізичного навантаження; – навчання пацієнта елементам самоменеджменту; – аналіз ефективності обраних засобів фізичної терапії </p>	4
3.	<p>Тема 1.3. Фізична терапія, ерготерапія при болю в попереку Практичне заняття 4 Мета практичної роботи: сформувати практичні навички оцінювання функціонального стану хребта та виявлення чинників, що впливають на виникнення больового синдрому. Зміст практичної роботи: <ul style="list-style-type: none"> – оцінювання рухливості хребта та постави; – аналіз рухових стереотипів; – виявлення факторів ризику розвитку болю; – розбір клінічних ситуацій. Практичне заняття 5 Мета практичної роботи: навчити здобувачів добирати та застосовувати засоби фізичної терапії при больових синдромах хребта. Зміст практичної роботи: <ul style="list-style-type: none"> – відпрацювання вправ на руховий контроль і стабілізацію; – застосування елементів нейродинаміки; – формування рекомендацій щодо ергономічної поведінки; – оцінювання ефективності втручання - формування домашньої програми вправ </p>	4
4.	<p>Тема 1.4. Фізична терапія, ерготерапія при запальних захворюваннях Практичне заняття 6 Мета практичної роботи:</p>	4

П/н	Теми практичних занять	Кількість годин
		Очна (денна)
	<p>сформувати навички адаптації фізичних навантажень при запальних і системних ураженнях ОРА.</p> <p>Зміст практичної роботи:</p> <ul style="list-style-type: none"> – аналіз функціонального стану пацієнтів у різні фази захворювання; – визначення протипоказань та обмежень; – добір безпечних вправ; – розбір клінічних прикладів. <p>Практичне заняття 7</p> <p>Мета практичної роботи:</p> <p>навчити здобувачів планувати фізичну терапію з урахуванням вікових та метаболічних особливостей пацієнтів.</p> <p>Зміст практичної роботи:</p> <ul style="list-style-type: none"> – профілактика контрактур і саркопенії; – вправи для покращення рівноваги та координації; – оцінювання ризику падінь; – аналіз результатів втручання - рекомендації щодо профілактики переломів. 	
5.	<p>Тема 2.1. Травми м'яких тканин</p> <p>Практичне заняття 8</p> <p>Мета практичної роботи:</p> <p>сформувати навички оцінювання стану м'яких тканин після травм.</p> <p>Зміст практичної роботи:</p> <ul style="list-style-type: none"> – аналіз механізму травми; – оцінювання болю, набряку та рухливості; – визначення фази відновлення; – інтерпретація отриманих даних. <p>Практичне заняття 9</p> <p>Мета практичної роботи:</p> <p>навчити застосовувати засоби фізичної терапії на різних етапах відновлення після травм м'яких тканин.</p> <p>Зміст практичної роботи:</p> <ul style="list-style-type: none"> – добір вправ відповідно до фази загоєння; – відновлення сили та пропріоцепції; – оцінювання готовності до повернення активності; – аналіз клінічних ситуацій 	4
6.	<p>Тема 2.2. Переломи кінцівок</p> <p>Практичне заняття 10</p> <p>Мета практичної роботи:</p> <p>сформувати навички фізичної терапії в період іммобілізації.</p> <p>Зміст практичної роботи:</p> <ul style="list-style-type: none"> – оцінювання функціонального стану пацієнта; – профілактика ускладнень іммобілізації; – застосування дозволених рухів і вправ; – аналіз клінічних прикладів. <p>Практичне заняття 11</p> <p>Мета практичної роботи:</p>	4

П/н	Теми практичних занять	Кількість годин
		Очна (денна)
	<p>навчити відновлювати функцію кінцівок після зняття іммобілізації.</p> <p>Зміст практичної роботи:</p> <ul style="list-style-type: none"> – відновлення обсягу рухів і сили; – формування навичок самообслуговування; – тренування побутових рухів; – оцінювання результатів втручання 	
7.	<p>Тема 2.3. Післяопераційна ортопедія</p> <p>Практичне заняття 12</p> <p>Мета практичної роботи: сформувати навички ранньої фізичної терапії у післяопераційний період.</p> <p>Зміст практичної роботи:</p> <ul style="list-style-type: none"> – принципи безпечної мобілізації; – контроль життєвих показників; – навчання пацієнта рухам самообслуговування; – аналіз клінічних ситуацій. <p>Практичне заняття 13</p> <p>Мета практичної роботи: навчити планувати етапну фізичну терапію після ортопедичних втручань.</p> <p>Зміст практичної роботи:</p> <ul style="list-style-type: none"> – відновлення ходи та рівноваги; – прогресія фізичних навантажень; – оцінювання функціональних результатів; – аналіз ефективності програми 	4
8.	<p>Тема 2.4. Складні ураження та ампутації</p> <p>Практичне заняття 14</p> <p>Мета практичної роботи: сформувати навички роботи з пацієнтами зі складними та комбінованими ураженнями ОРА.</p> <p>Зміст практичної роботи:</p> <ul style="list-style-type: none"> – аналіз клінічних випадків політравми; – оцінювання функціонального стану після тривалої іммобілізації; – визначення реабілітаційних пріоритетів; – командне обговорення. <p>Практичне заняття 15</p> <p>Мета практичної роботи: навчити планувати фізичну терапію з орієнтацією на відновлення участі та якості життя пацієнта.</p> <p>Зміст практичної роботи:</p> <ul style="list-style-type: none"> – відновлення повсякденної активності; – підготовка до протезування; – профілактика вторинних порушень; - формування навичок адаптації до фізичних обмежень – підсумковий аналіз результатів . 	4

5.3 Тематика лабораторних занять

Лабораторні заняття програмою не передбачені.

5.4 Тематика самостійної роботи здобувачів

Тема	Вид діяльності	Години
Біопсихосоціальна модель у фізичній терапії при захворюваннях ОРА	Опрацювати сучасні підходи до функціонального обстеження; проаналізувати структуру реабілітаційного діагнозу; підготувати схему функціонального аналізу пацієнта	10
Фізична терапія, ерготерапія при дегенеративних захворюваннях суглобів	Розробити фрагмент індивідуальної програми фізичної терапії; обґрунтувати підбір вправ; визначити рекомендації щодо зменшення перевантаження суглобів	12
Фізична терапія, ерготерапія при больових синдромах хребта	Підготувати алгоритм стабілізаційної програми; сформулювати рекомендації щодо корекції рухових стереотипів; визначити профілактичні заходи	12
Фізична терапія, ерготерапія при запальних та системних захворюваннях ОРА	Проаналізувати принципи дозування навантаження; скласти план фізичної терапії з урахуванням періоду захворювання	12
Фізична терапія, ерготерапія при травмах м'яких тканин	Розробити поетапну програму відновлення; обґрунтувати вибір засобів фізичної терапії	10
Фізична терапія, ерготерапія при переломах кінцівок	Скласти програму фізичної терапії відповідно до періоду іммобілізації та відновлення; визначити заходи щодо відновлення функціональної мобільності	10
Фізична терапія, ерготерапія після ортопедичних оперативних втручань	Підготувати план післяопераційної фізичної терапії; сформулювати рекомендації щодо безпечної рухової активності	10
Фізична терапія, ерготерапія при складних ураженнях ОРА	Проаналізувати клінічний випадок; визначити пріоритети відновлення функціональної активності	8
Систематизація засобів фізичної терапії при патології ОРА	Узагальнити методи фізичної терапії при різних нозологіях; підготувати матеріали до підсумкового контролю	6
Разом		90

6 Інформація про індивідуальне завдання

Робочою програмою дисципліни «Фізична терапія, ерготерапія, ерготерапія при захворюваннях опорно-рухового апарату» передбачено виконання індивідуальних навчальних завдань як складової поточного контролю знань здобувачів вищої освіти. Індивідуальні навчальні завдання спрямовані на поглиблення та систематизацію теоретичних знань, формування практичних умінь фізичної терапії при захворюваннях і ушкодженнях опорно-рухового апарату, розвиток клінічного мислення та здатності приймати обґрунтовані рішення у межах професійної компетентності фізичного терапевта.

Індивідуальні навчальні завдання реалізуються у формі реферату та мультимедійної презентації відповідно до змісту навчальних модулів і тем дисципліни. Виконання завдань здійснюється під час практичних і семінарських занять, а також у межах самостійної роботи здобувачів вищої освіти. Результати виконання індивідуальних завдань враховуються під час поточного контролю та підсумкового оцінювання.

6.1 Орієнтовні кейси до практичних робіт

1. Аналіз клінічної ситуації пацієнта з патологією опорно-рухового апарату з визначенням основних функціональних проблем.
2. Визначення обмежень активності та участі пацієнта відповідно до підходів МКФ.
3. Формування реабілітаційного діагнозу фізичного терапевта на основі результатів обстеження.
4. Добір засобів фізичної терапії при запальних, системних і метаболічних захворюваннях опорно-рухового апарату.
5. Аналіз безпечності фізичних навантажень у пацієнтів з хронічними захворюваннями ОРА.
6. Оцінювання функціонального стану пацієнта після травм м'яких тканин опорно-рухового апарату.
7. Визначення етапу відновлення та відповідних реабілітаційних пріоритетів при травмах м'яких тканин.
8. Аналіз функціональних порушень у пацієнтів із переломами кісток кінцівок у період іммобілізації.
9. Планування фізичної терапії після зняття іммобілізації з урахуванням функціональних можливостей пацієнта.
10. Оцінювання відновлення рухливості, сили та навичок самообслуговування після переломів кінцівок.
11. Аналіз особливостей фізичної терапії у ранньому післяопераційному періоді в ортопедії.
12. Планування етапної фізичної терапії після ендопротезування суглобів.
13. Оцінювання ризиків та ускладнень при фізичній терапії у післяопераційних пацієнтів.

14. Аналіз клінічних випадків політравми та комбінованих уражень опорно-рухового апарату.
15. Прийняття рішень щодо корекції програми фізичної терапії на основі динаміки функціонального стану пацієнта.

6.2 Орієнтовні теми рефератів

1. Фізична терапія, ерготерапія при дегенеративних захворюваннях суглобів: функціональний підхід.
2. Біопсихосоціальна модель у фізичній терапії при патології опорно-рухового апарату.
3. Функціональне обстеження пацієнтів із захворюваннями ОРА.
4. Формування реабілітаційного діагнозу у фізичній терапії.
5. Оцінювання повсякденної активності як складова функціонального аналізу.
6. Відновлення функціональної мобільності при ураженнях ОРА.
7. Формування навичок самообслуговування у структурі фізичної терапії.
8. Використання допоміжних засобів у процесі відновлення рухової функції.
9. Профілактика контрактур та вторинних ускладнень.
10. Навчання пацієнта як складова фізичної терапії при дегенеративних захворюваннях суглобів.
11. Профілактика прогресування функціональних порушень при дегенеративних захворюваннях ОРА.

6.3 Орієнтовні теми презентацій

1. Біопсихосоціальний підхід у фізичній терапії при захворюваннях опорно-рухового апарату.
2. Роль фізичного терапевта у мультидисциплінарній команді при патології ОРА.
3. Застосування МКФ у формуванні реабілітаційного діагнозу фізичного терапевта.
4. Принципи клінічного мислення у фізичній терапії.
5. Безпека пацієнта та скринінг протипоказань у фізичній терапії при захворюваннях ОРА.

7 Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

Засоби навчання:

Освітній процес з дисципліни «Фізична терапія, ерготерапія при захворюваннях опорно-рухового апарату» реалізується з використанням комплексу матеріальних, інформаційних та цифрових засобів навчання, що забезпечують ефективне засвоєння теоретичних положень і формування професійних практичних умінь у сфері фізичної терапії.

Матеріально-технічне забезпечення дисципліни включає навчальні аудиторії, оснащені мультимедійними засобами, комп'ютерною технікою та демонстраційним обладнанням, необхідним для проведення лекційних, семінарських і практичних занять. Під час практичної підготовки використовуються інструменти та допоміжні засоби, що застосовуються у

фізичній терапії для оцінювання рухових можливостей, функціонального стану та безпечного виконання реабілітаційних заходів.

Інформаційне забезпечення дисципліни представлено навчально-методичними матеріалами кафедри, лекційними матеріалами, мультимедійними презентаціями, методичними рекомендаціями до семінарських і практичних занять, а також завданнями для самостійної роботи здобувачів вищої освіти. У навчальному процесі використовуються чинні нормативні документи, професійні стандарти та класифікаційні системи, що регламентують діяльність у сфері фізичної терапії та реабілітації.

Цифрове освітнє середовище дисципліни формується з використанням платформи Google Classroom, яка забезпечує доступ до навчальних матеріалів, індивідуальних завдань, модульного тестування та організацію зворотного зв'язку між викладачем і здобувачами вищої освіти. Для проведення онлайн-занять, консультацій та обговорень у межах змішаного навчання використовується сервіс Google Meet. Додатково залучаються електронні наукові джерела, фахові публікації та мультимедійні ресурси з відкритим доступом.

Для проведення навчальних занять з дисципліни «Фізична терапія, ерготерапія при захворюваннях опорно-рухового апарату» використовується спеціалізоване реабілітаційне та допоміжне обладнання, що забезпечує формування практичних умінь з оцінювання функціонального стану пацієнтів, планування та реалізації фізіотерапевтичних втручань при захворюваннях і ушкодженнях опорно-рухового апарату.

У процесі навчальних занять застосовуються: шведська стінка Ladas Lider для виконання вправ, спрямованих на відновлення рухливості суглобів, м'язової сили, координації та постурального контролю; степ-платформа Generation Fitness для тренування функціональної мобільності, підйому та спуску, розвитку сили нижніх кінцівок і витривалості; реабілітаційні бруси з перешкодами Атон для відпрацювання навичок ходьби, балансу та перенесення ваги тіла; реабілітаційні сходи з різним кроком Tia-Sport для навчання та відновлення навичок пересування, особливо після травм і оперативних втручань на нижніх кінцівках; балансувальна платформа кільце SNS для розвитку рівноваги, пропріоцепції та постуральної стабільності.

Для виконання вправ лікувальної та функціональної спрямованості використовуються м'ячі для фітнесу FitGo, медболи IronMaster і Record Medicine Ball, обважнювачі-манжети для рук і ніг Zelart та FitGo, а також набір гантелей PowerPlay Fitness Dumbbells, що дає змогу дозувати фізичне навантаження при дегенеративних, запальних, травматичних і післяопераційних ураженнях опорно-рухового апарату.

З метою опрацювання елементів міофасціального розслаблення, сенсорної стимуляції та профілактики вторинних ускладнень застосовуються масажні ролики EasyFit Grid Roller Extreme та PowerPlay Mini, напівсфери масажні EasyFit, валики та напіввалики для реабілітації і масажу EasyFit та 4Fizio, а також масажні м'ячі EasyFit Goober і Zelart Duoball.

Для відпрацювання навичок мобільності та координації використовується ролер для ходьби 4Fizio. Під час навчання методам оцінювання функціонального стану та планування реабілітаційних втручань залучаються ростомір медичний підлоговий Aton PM-П і рулетка спортивна (стрічка мірна) геодезична Star Brand.

Для відновлення побутових навичок використовуються тренувальні набори для розвитку навичок самообслуговування (застібки, гудзики, шнурівки, замки); адаптовані предмети побуту (адаптований посуд, столові прибори, допоміжні пристрої для прийому їжі); допоміжні засоби для одягання та самообслуговування (захвати, пристрої для надягання шкарпеток, застібання гудзиків тощо); • тренувальні моделі для відпрацювання маніпуляцій руками та розвитку дрібної моторики.

Зазначене обладнання забезпечує можливість практичного опрацювання тем навчальної дисципліни, виконання практичних робіт за темами 1.1–2.4, формування навичок безпечного застосування засобів фізичної терапії, клінічного аналізу функціональних порушень та обґрунтування реабілітаційних рішень при захворюваннях і ушкодженнях опорно-рухового апарату.

Інформаційне та навчально-методичне забезпечення:

- 1) Силабус дисципліни
- 2) Робоча програма
- 3) Методичні рекомендації для підготовки до практичних занять та самостійної роботи
- 4) Перелік основної й додаткової літератури вказано в робочій програмі,

8 Політика дисципліни

Політика / положення	Зміст
Політика щодо академічної доброчесності	Під час опанування дисципліни здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності, виконуючи всі види навчальної діяльності самостійно. Подані роботи мають відображати реальний рівень засвоєння навчального матеріалу та сформованість професійних умінь. Недотримання вимог академічної доброчесності, зокрема плагіат або несанкціоноване використання чужих напрацювань, є підставою для застосування визначених академічних санкцій.
Використання інструментів штучного інтелекту при виконанні завдань з дисципліни	Застосування інструментів штучного інтелекту дозволяється виключно як допоміжний засіб для пошуку ідей, уточнення термінів або попередньої структури матеріалу. Результати, отримані з використанням таких інструментів, повинні бути суттєво доопрацьовані, осмислені та адаптовані здобувачем і не можуть подаватися як самостійна навчальна робота без авторського внеску.
Використання матеріалів з джерел відкритого доступу	Під час підготовки навчальних завдань допускається використання матеріалів з відкритих інформаційних ресурсів за умови обов'язкового посилання на джерела та дотримання правил академічного цитування. Відповідальність за коректність добору, інтерпретації та

	використання інформації покладається на здобувача вищої освіти.
Дотримання принципів та норм етики і професійної деонтології	Усі учасники освітнього процесу повинні дотримуватися норм етичної поведінки, професійної відповідальності та взаємної поваги. Комунікація під час занять, обговорень і виконання навчальних завдань має здійснюватися у коректній, доброзичливій та професійній формі з урахуванням стандартів діяльності фізичного терапевта.
Відвідування	Присутність на лекційних, семінарських і практичних заняттях є важливою складовою навчального процесу. У разі пропуску занять з поважних причин здобувач вищої освіти повинен погодити з викладачем порядок та форму опрацювання пропущеного матеріалу.
Дедлайни	Виконання та подання навчальних завдань здійснюється у терміни, визначені робочою програмою дисципліни та викладачем. Невчасне подання робіт без обґрунтованих причин може вплинути на оцінювання або призвести до незарахування відповідного виду навчальної діяльності.
Визнання та перезарахування здобувачу результатів навчання з навчальної дисципліни	Результати навчання, отримані в інших закладах вищої освіти або в межах програм академічної мобільності, можуть бути зараховані за умови відповідності програмним результатам навчання та чинним нормативним вимогам Університету.
Визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та/або інформальній освіті	Результати навчання, здобуті шляхом неформальної чи інформальної освіти, можуть бути визнані відповідно до встановлених в Університеті процедур за наявності підтвердження досягнення визначених результатів навчання.
Порядок відпрацювання пропущених занять	Матеріал занять, пропущених з поважних причин, опановується шляхом виконання індивідуальних, практичних або аналітичних завдань у формах і строки, погоджені з викладачем.
Оцінювання	Оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до затверджених критеріїв та процедур, що забезпечують об'єктивність, прозорість і відповідність до програмних результатів навчання.

9 Система та критерії оцінювання результатів навчання здобувача

9.1 Види контролю, які використовуються під час вивчення дисципліни, та форма підсумкового (семестрового) контролю за навчальною дисципліною.

Підсумковий (семестровий) контроль з дисципліни «Фізична терапія, ерготерапія при захворюваннях опорно-рухового апарату» здійснюється у формі екзамену відповідно до навчального плану та вимог освітньої програми спеціальності І7 Терапія та реабілітація.

Поточний контроль результатів навчання здобувачів вищої освіти проводиться протягом усього періоду вивчення дисципліни під час лекційних, семінарських і практичних занять, а також у процесі виконання завдань

самостійної та індивідуальної роботи. Поточний контроль спрямований на оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу, сформованості професійних умінь з фізичної терапії при захворюваннях і ушкодженнях опорно-рухового апарату, розвитку клінічного мислення та здатності застосовувати отримані знання у практично орієнтованих ситуаціях.

У межах поточного контролю використовуються усне опитування на семінарських і практичних заняттях, виконання практичних робіт, оцінювання реферату, захист мультимедійної презентації, а також тестовий контроль після завершення кожного навчального модуля. Результати виконання індивідуальних і самостійних завдань враховуються при формуванні загальної семестрової оцінки з дисципліни.

Здобувач вищої освіти, який за результатами поточного та підсумкового контролю не набрав мінімально необхідної кількості балів (60 балів), вважається таким, що не виконав вимоги навчальної дисципліни, та має академічну заборгованість у встановленому порядку.

9.2 Методи контролю та оцінювання

Оцінювання результатів навчання з дисципліни «Фізична терапія, ерготерапія при захворюваннях опорно-рухового апарату» здійснюється з використанням комплексу методів контролю, що забезпечують перевірку теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти, рівня сформованості практичних навичок і здатності приймати обґрунтовані професійні рішення у межах компетенції фізичного терапевта.

Основними методами контролю є усне опитування під час семінарських і практичних занять, оцінювання виконання практичних робіт кейс-орієнтованого характеру, перевірка рефератів і мультимедійних презентацій, а також програмований контроль у формі тестування після кожного навчального модуля. Під час практичних занять особлива увага приділяється оцінюванню правильності аналізу клінічних ситуацій, обґрунтованості добору засобів фізичної терапії, логіці прийняття рішень та здатності коригувати реабілітаційні втручання на основі отриманих результатів.

Застосування поєднання різних методів контролю забезпечує поетапне, об'єктивне та всебічне оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти, дозволяє визначити рівень сформованості програмних результатів навчання та відповідність підготовки майбутніх фахівців вимогам професійної діяльності у сфері фізичної терапії.

9.3 Критерії оцінювання навчальної діяльності здобувачів, в межах окремих форм здобуття освіти та видів навчальних занять, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни.

Оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти з дисципліни «Фізична терапія, ерготерапія при захворюваннях опорно-рухового апарату» здійснюється на основі результатів виконання всіх видів навчальної роботи, передбачених робочою програмою дисципліни, та спрямоване на визначення рівня сформованості теоретичних знань, практичних умінь, клінічного мислення та здатності застосовувати отримані знання у професійно орієнтованих ситуаціях.

Оцінювання захисту реферату та захисту презентації

1 бал нараховується у разі, якщо тема розкрита частково; матеріал подано описово, без належного аналізу; структура роботи є спрощеною; використання фахової термінології обмежене або неточне; під час захисту здобувач демонструє фрагментарне розуміння матеріалу та відповідає на запитання з труднощами.

2 бали нараховуються у разі повного й логічного розкриття теми; матеріал структурований відповідно до поставленої мети; коректно використано фахову термінологію; зроблено обґрунтовані висновки з урахуванням специфіки фізичної терапії при захворюваннях опорно-рухового апарату; під час захисту здобувач аргументовано відповідає на запитання та демонструє розуміння практичного значення представлених положень.

Оцінювання усних відповідей під час семінарських занять

1 бал нараховується за відповідь, що відображає загальне уявлення про тему, однак є неповною, недостатньо логічною або містить неточності у поясненні понять; аргументація є слабкою, приклади практичного застосування відсутні або поверхові.

2 бали нараховуються за розгорнуту, послідовну та аргументовану відповідь, у якій коректно розкрито основні положення теми; здобувач демонструє здатність аналізувати навчальний матеріал, пов'язувати його з практикою фізичної терапії та доречно використовує фахову термінологію.

Оцінювання доповнень до відповідей під час опитування

1 бал нараховується за коротке доповнення, що уточнює окремий аспект питання без детального пояснення або аналізу.

2 бали нараховуються за змістовне доповнення, яке логічно розширює основну відповідь, містить пояснення причинно-наслідкових зв'язків, демонструє розуміння клінічного значення обговорюваних положень.

Критерії оцінювання кейс-завдань

Оцінювання практичних робіт здійснюється з урахуванням повноти виконання кейс-завдань, обґрунтованості прийнятих рішень, правильності добору засобів фізичної терапії та рівня самостійності здобувача під час аналізу клінічної ситуації.

4 бали нараховуються у разі повного, самостійного та методично правильного виконання практичної роботи; клінічний кейс проаналізовано всебічно; функціональні проблеми пацієнта визначено коректно; запропоновані реабілітаційні рішення є обґрунтованими та безпечними; здобувач упевнено захищає роботу, аргументує вибір засобів фізичної терапії та демонструє клінічне мислення.

3 бали нараховуються у разі правильного виконання практичної роботи з окремими неточностями в аналізі кейсу або формулюванні висновків; загальна логіка виконання збережена; здобувач пояснює основні етапи роботи, хоча аргументація окремих рішень є недостатньо повною.

2 бали нараховуються у разі часткового виконання завдань або поверхневого аналізу клінічної ситуації; допущені помилки у визначенні

функціональних проблем або доборі засобів фізичної терапії; під час захисту здобувач відчуває труднощі з поясненням прийнятих рішень.

1 бал нараховується у разі неповного виконання практичної роботи, наявності суттєвих помилок у розв'язанні кейсу або відсутності логічного обґрунтування запропонованих рішень; здобувач не може аргументувати свої дії та продемонструвати розуміння клінічної ситуації.

Критерії оцінювання створення презентації, доповідей, рефератів

Таблиця 5

Критерії оцінювання презентації, реферату

Кількість балів	Мета	Висновки	Ключові положення	Структура
3 бали	Мета роботи сформульована чітко та повністю відповідає завданням фізичної терапії при захворюваннях опорно-рухового апарату; зміст послідовно спрямований на розкриття ролі фізичного терапевта, клінічного мислення та функціонального підходу	Висновки логічно узагальнюють основні результати роботи, демонструють розуміння функціональних проблем пацієнта та практичного значення матеріалу для фізичної терапії	Основні положення викладені повно, аргументовано та відображають зв'язок між теоретичними засадами й практичними аспектами фізичної терапії	Робота має чітку, логічно вибудовану структуру; матеріал подано послідовно, що сприяє цілісному сприйняттю теми
2 бали	Мета загалом відповідає темі роботи, однак окремі елементи змісту подані узагальнено або не повністю пов'язані з практикою фізичної терапії при патології ОРА	Висновки сформульовані коректно, проте окремі з них потребують глибшого обґрунтування або чіткішого зв'язку з функціональним підходом	Ключові положення визначені, однак частина з них недостатньо розкрита або не повною мірою аргументована	Структура роботи в основному збережена, можливі незначні порушення логіки викладу або нерівномірний розподіл матеріалу
1 бал	Мета сформульована нечітко або не узгоджується зі змістом роботи; зв'язок з проблематикою фізичної терапії при захворюваннях	Висновки мають загальний характер, слабо пов'язані з поданим матеріалом і не відображають практичного значення виконаної роботи	Ключові положення виокремлені фрагментарно, не формують цілісного уявлення про тему та її професійну значущість	Робота характеризується порушенням структури або фрагментарністю викладу, що ускладнює розуміння матеріалу

	опорно-рухового апарату поперхвий			
--	-----------------------------------	--	--	--

9.4 Особливості набору балів за видами навчальної діяльності здобувача для кожної форми здобуття освіти та форми підсумкового (семестрового) контролю.

Розподіл балів за темами занять

	Поточне оцінювання та самостійна робота										ПТ	ДБ	Е
	Модуль 1					Модуль 2							
	1.1	1.2	1.3	1.4	тест	2.1	2.2	2.3	2.4	тест			
	7	7	2	6	6	6	6	6	6	6	58	2	40
Розподіл балів за видами діяльності:													
УО	2	2	2	2		2	2	2	2		16		
Р		3									3		
П	3										3		
З	2	2									4		
ПР				4		4	4	4	4		20		
	28 балів					30 балі							
	Загальна рейтингова оцінка										100		

Умовні позначення, що використовуються в таблиці:

ДБ – додаткові бали

П – підсумок по темам та СР

Е - екзамен

УО – усне опитування на практичному занятті

Р – написання реферату

П – створення презентації

З – захист презентації, реферату на практичному занятті

ПР – виконання практичної роботи (кейс-завдання)

Розподіл балів за видами діяльності

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів за семестр	Форма контролю
Усне опитування на практичних заняттях	2	8	16	екзамен
Підготовка презентацій	3	1	3	
Підготовка рефератів	3	1	3	
Практична робота (кейс-завдання)	4	5	20	
Захист рефератів, презентацій на практичних заняттях	2	2	4	
Тестування	6	2	12	
Додаткові бали за участь в студентських конференціях, круглих столах, тощо	2	1	2	
Разом			60	40
Розрахунок балу за залік : $16+3+3+20+4+12+2+40 = 100$				

Критерії оцінювання екзамену

40–35 балів – здобувач вищої освіти демонструє глибоке, системне та цілісне розуміння змісту дисципліни «Фізична терапія, ерготерапія при захворюваннях опорно-рухового апарату». Відповідь є логічно структурованою, послідовною та клінічно обґрунтованою. Здобувач чітко орієнтується в особливостях функціональних порушень опорно-рухового апарату, коректно використовує фахову термінологію, аргументовано пояснює вибір методів фізичної терапії, демонструє здатність аналізувати клінічні ситуації, визначати реабілітаційні пріоритети та обґрунтовувати фізіотерапевтичні втручання з урахуванням стану пацієнта.

34–25 балів – здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом, правильно відтворює основні положення дисципліни, орієнтується в типових порушеннях функцій опорно-рухового апарату та загальних підходах до фізичної терапії. Відповідь є в основному правильною, проте містить недостатньо розгорнуті пояснення, обмежену аргументацію або спрощене обґрунтування вибору фізіотерапевтичних заходів; клінічні приклади подані без належної деталізації.

24–10 балів – здобувач вищої освіти має фрагментарні знання з дисципліни; відповідь є непослідовною та недостатньо обґрунтованою. Допускаються суттєві неточності у визначенні функціональних порушень, засобів фізичної терапії та принципів реабілітаційного втручання. Здобувач демонструє слабе розуміння взаємозв'язку між клінічним станом пацієнта, цілями фізичної терапії та очікуваними результатами реабілітації.

9 балів і менше – здобувач вищої освіти демонструє низький рівень підготовки; відповідь є неструктурованою, поверховою та не відображає розуміння основних принципів фізичної терапії при захворюваннях опорно-рухового апарату. Допущені помилки свідчать про несформованість базових професійних знань, відсутність клінічного мислення та нездатність застосовувати теоретичні положення дисципліни у практичній діяльності.

9.5 Шкала оцінювання результатів підсумкового контролю, що використовується в Університеті

Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за стобальною шкалою	Оцінка за національною шкалою	Значення оцінки
A	90 - 100 Балів	«відмінно»/ «excellent»	Відмінно - відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	80 - 89 Балів	«добре»/	Дуже добре - достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок

C	75 - 79 Балів	«good»	Добре - в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69 - 74 Балів	«задовільно»/ «satisfactorily»	Задовільно - посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60 - 68 Балів		Достатньо - мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	30-59 балів	«незадовільно»/ «unsatisfactory» (з можливістю повторного складання)	Незадовільно - потрібно додатково працювати для отримання позитивної оцінки
F	1-29 балів	«незадовільно»/ «unsatisfactory» (з обов'язковим повторним курсом)	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота з повторним вивченням курсу

10 Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Богдановська Н. В., Кальонова І. В. Фізична реабілітація засобами фізіотерапії : підручник. Суми : Університетська книга, 2020. 328 с.
2. Вакуленко Л. О. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії [Текст] : підручник / Л. О. Вакуленко, В. В. Клапчук, Д. В. Вакуленко та ін. ; редкол.: Л. О. Вакуленко, В. В. Клапчук. — Тернопіль : ТНМУ "Укрмедкнига", 2021. — 372 с.
3. Григус І. М. Основи фізичної терапії [Текст] : навч. посіб. / І. М. Григус, О. Б. Нагорна. — Одеса : ОЛДІ-ПЛЮС, 2022. — 150 с.
4. Єжова О. О. Основи популяризації здорового способу життя [Електронний ресурс] : навч. посіб. / О. О. Єжова, В. І. Кириченко. — Суми : СумДУ, 2024. — 154 с.
5. Основи здорового способу життя. Практичні роботи [Електронний ресурс] : навч. посіб. / уклад.: І. Ю. Карпюк, Т. К. Обезюк. — Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2022. — 419 с.
6. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії: підручник / [Л.О.Вакуленко, В.В. Клапчук, Д.В. Вакуленко, та ін.]; за заг. ред. Л.О Вакуленко, ВВ Клапчука. – Тернопіль: ТДМУ, 2019.- 372 с.
7. Терапевтичні вправи [Текст] : навч. посіб. із доповненою реальністю / О. Єжова, К. Тимрук-Скоропад, Л. Ціж, О. Ситник. — Житомир : Євро-Волинь, 2021. — 152 с.
8. Шитіков Т.О., Вишемірський Є.Д., Можливості використання прийомів та технік альтернативної медицини у фізичній реабілітації військовослужбовців, V Національний конгрес фізичної та реабілітаційної медицини. фізична та реабілітаційна медицина в Україні: впровадження доказової реабілітації, реорганізація з «кількості у якість» 14–15 листопада, 42-43, Львів, Україна 2025

Додаткова література

1. Григус І. М. Реабілітаційне обстеження в практиці фізичного терапевта [Текст] : навч. посіб. / І. М. Григус, О. Б. Нагорна. — Одеса : ОЛДІ-ПЛЮС, 2023. — 176 с.
2. Михалюк Є. Л. Діагностика і профілактика захворювань та травм, що виникають в наслідок нераціональних занять спортом [Текст] : навч. посіб. / Є. Л. Михалюк, В. В. Сиволап. — Львів : Магнолія 2006, 2025. — 200 с.
3. Фізіологія рухової активності [Текст] : підручник / С. М. Білаш, М. М. Коптев, О. М. Проніна та ін. ; за ред. С. М. Білаша. — Одеса : ОЛДІ-ПЛЮС, 2024. — 300 с.

Інформаційні ресурси.

1. Всеукраїнське об'єднання фізичних терапевтів (Ukrainian Physical Therapy Association) — офіц. сторінка організації з професійними ресурсами та рекомендаціями. — Режим доступу: <https://www.facebook.com/uptauua/> Facebook
2. Український журнал фізичної та реабілітаційної медицини (наукові статті та огляди за темами фізичної терапії). — Режим доступу: <https://uaomt.org/files/jorn1.pdf> uaomt.org